

Letalski napadi na Berlin in London

Bombe povzročile ogromno škodo v obeh mestih

Če več civilistov ubitih

BERLIN, 26. sept. — Angleški letalci so se danes spet pojavili nad Berlinom in predmestji. Prevalivali so prebivalce več ur v zadnjih predelih. Protiletalske baterije so pričele obstreljevati napadalce, ki so vrgli več bomb na različne distrikte. Ta je bil že četrti zaporedni letalski napad na Berlin.

Nacisti krogi pravijo, da so letalski napadi mečejo tri tone bombe na London in druge angleške mesta. Ti so dalje namignili, da bo invazija angleškega ozemlja kmalu odročena.

Berlin, 25. sept. — Angleški letalci so danes zjutraj ponovno napadli Berlin. Vrgli so mnogo eksplozivnih in požigalnih bomb na mesto, ki so ubile in ranile več civilistov in zanetile požare. Na milijone ljudi se je sklonilo v zavetja pod zemljo, v katerih so ostali več ur.

Avtoritete pravijo, da bombe, katere so vrgli angleški letalci na mesto, niso povzročile velike škode.

London, 25. sept. — Novi in letalski napadi iz zraka so bili pripravljeni na pristanišča mesta in v bližini invazijske baze ob francoski in belgijskem obrobju. Posledica teh napadov je ogromna škoda.

Tu objavljeno poročilo pravi, da so bila tarča bombardiranja iz zraka železniške postaje v Potsdamu in Lehtu, električne centrale v Moabitu, Klingbergu, Charlottenburgu in Wilmersdorfu. Dalje so bila napadena industrijska središča v severni Nemčiji, Hamburg, Cuxhaven, Bremerhaven, Wismar, Bremen, Muenster in Hanover. Bombe so potopile štiri nemške oborožene parnike pri Boulognu, Francija.

Istovrstno so nemški letalci bombardirali London in druga angleška mesta. Napad na London je bil najsilnejši od vseh prejšnjih. Bombe so povzročile ogromno škodo.

Dve bombi sta tresčili na železniško postajo Waterloo in jo poškodovali. Univerza Cambridge in postaja ter skladišča ob reki Temzi so bila tudi bombardirana. Letalski minister poudarja, da so topniške baterije in angleški letalci sestrelili 24 nemških bombnikov.

Angleški vojaški krogi še niso komentirali poročila, ki ga je poslal dopisnik Harold Cardoza londonskemu tisku Daily Mail iz nekdanjega mesta — ob francosko-belgijski meji. To pravi, da je 60.000 do 60.000 nemških vojakov utonilo v Rokavskem prelivu, ko so se na parnikih vozili proti angleškemu obrobju. Parnike je zajel vihar, zaeno pa so jih bombardirali angleški letalci.

Italijanski zunanji minister obišče Berlin

Rim, 25. sept. — Tu je bilo naznanjeno, da bo italijanski zunanji minister Ciano jutri odpoštoval v Berlin, kjer se bo sestel s Hitlerjem in drugimi nemškimi voditelji. Predmet razgovorov bo vojni program osišča Rim-Berlin. V Berlinu se nahaja Hermann Sauer, španski zunanji minister, že več dni. Ali se bo udeležil konference, ni znano.

Domače vesti

Obiski

Chicago. — Charlotte Anžiček in Rudy Benedict iz Detroita, Mich., sta 24. t. m. obiskala gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete.

Vesti iz Penne

Strabane, Pa. — V pittsbursko bolnišnico Mercy se je podala v svrhu zdravljenja Mary Seničer, članica društva 138 SNPJ. Članstvo ji želi hitrega okrevanja. — V naselbin Smock je umrl Anton Papež v starosti 46 let. Bil je član društva 263 SNPJ in tu zapuščal ženo, dva sinova in tri hčere ter brata, v Slovanu sestro, v starem kraju pa tri brate in dve sestri.

Glas Naroda petdnevnik

New York. — Glas Naroda, najstarejši slovenski dnevnik v Ameriki, naznanja, da odslej ne bo več izhajal ob sobotah. Prva sobotna izdaja je izostala 21. t. m. S tem je G. N. postal petdnevnik.

Vesti iz Detroita

Detroit, Mich. — Te dni je družina Joe Smaca dobila zdravo hčerko, družina Antona Jurca ml. pa krepkega sinčka, kar pomeni, da je SNPJ dobila dva nova člana v svoj mladinski oddelku. Anton in Margaret Jurca, starša novorojenčka, sta se 7. junija t. l. vrnila iz Bombayja v Indiji.

Poroka

Hartshorne, Okla. — Civilno sta bila tukaj poročena 14. t. m. Karl Perič iz Detroita, Mich., in Molly Raunika iz tega mesta. Nevesta je bila uposlena v naučnem državnem oddelku pet let. Obilo sreče!

Clevelandske vesti

Cleveland. — Pred par dnevi je v bližnjem Euclidu umrl Daniel Garapič, star 58 let in doma iz Sošice na Hrvaškem. Tukaj je bival 40 let in bavil se je s prodajanjem zemljišč in javnim notarstvom. Zapuščal ženo, dva sinova in tri hčere. — Zena mestnega odbornika Edwarda Kovarčiča je srečno prestala operacijo v bolnišnici Lakeside, v bolnišnici St. Luke pa je prestala operacijo Mary Ferlin-Kušlan.

Nemške čete na Finskem

Vlada jim je dovolila prehod

Helsinki, Finska, 25. sept. — Vlada je sinoči naznanila, da je dovolila nemškim četam prehod preko finskega ozemlja v severno Norveško. Uradni komunikacije se glasi: "Prehod nemških čet in vojaških zalog se vrši preko severne Finske v severno Norveško. Zadevno dovoljenje je bilo izdano pod gotovimi pogoji."

Predstavniki vlade je rekel, da je bil sklenjen sličen dogovor s Finsko glede prehoda nemških čet kot ga je sklenila Švedska z Nemčijo v zadnjem juliju. Razen uradnega poročila ni bilo objavljeno nobeno drugo pojasnilo.

Kanadska mornarica dobila šest ameriških rušilcev

Ottawa, Kana, 25. sept. — Šest-nadaljnjih ameriških rušilcev se je pridružilo kanadski bojni mornarici. Ti so del flote 50 rušilcev, katere je Anglija dobila od Amerike v zameno za pomorske in letalske baze na britanskih otokih in posejstvih v bližini zapadne hemisfere.

Anglija za sporazum z Rusijo

Vlada vidi možnost kooperacije

London, 25. sept. — Po več mesecih obotavljanja so se pokazala znamenja, da se je angleška vlada odločila za pozitivno politiko napram sovjetski Rusiji. Ta naj bi bila politika sprave, bazirana na realnosti, da se ustvari pogoji za kooperacijo. Če bodo napori naleteli na ovire, bo vzrok v Moskvi, ne v Londonu.

Anglija je prej omahovala med prepričanjem, da so ruski interesi slični njenim in domnevo, da je Moskva postala zaveznica osišča Rim-Berlin v takem obsegu, da je ne bo potegnula na svojo stran, pa naj stori karkoli. Ta politika je bila negativna, zato so odgovorni krogi pričeli študirati odnosaje med državama in prihili do zaključka, da je kooperacija med njima mogoča pod gotovimi pogoji.

Velika Britanija, ki mora odbijati napade sovražnikov na zapadu, v Afriki in na Bližnjem vzhodu, mora prva storiti prijateljsko gesto. Glavno vprašanje na površju so baltičke države, njih zlata rezerva in parniki in angleško priznanje sovjetske dominacije teh držav. Anglija lahko reši nekatera vprašanja, toda priznanje sovjetske kontrole je trd oreh. Ona še vedno priznava poslanike baltičkih držav za legalne reprezentante.

Problem Finske je še bolj kompliciran. Iz zadnjih poročil iz Finske in Rusije je razvidna možnost novega napada na Finsko. Sentiment v Angliji je proti popolnemu razkosanju Finske. Realisti v Londonu se zavedajo, da ne morejo računati, da bi Rusija postala aktivna zaveznica Velike Britanije. Vse, kar lahko dosežejo, je sodelovanje pri reševanju problemov v slučajih, kjer se pokaže sorodnost interesov obeh držav.

Na taki podlagi je možen uspeh. Stafford Cripps, britski poslanik v Moskvi, se trudi v nagorih, da pridobi sovjetsko vlado za sklenitev trgovskega dogovora z Anglijo. Sedaj še ni gotovo, ali bo uspel s svojimi prizadevanji.

Stavkarji pognali policaje v beg

Zupan jim je prepovedal rabo orožja

New York, 25. sept. — Petdeset policajev, katerim je zupan La Guardia prepovedal rabo orožja, je pobegnilo pred razkazanimi stavkarji, ki so se zbrali pred tovarno Triangle Conduit Cable Co. Stavko-proti-tej kompaniji je oklicala mednarodna bratovščina električarjev, vladajoča v Ameriški delavski federaciji.

V bitki, ki je sledila, ko so policaji spremljali grupo stavkarskih, je bilo 20 policajev ranjenih. Pred tovarno je bilo čez tri tisoč stavkarjev, ki so pričeli metati kamenje in druge predmete na policaje in stavkarske in jih pognali v beg. Štirje stavkarji so bili pozneje aretirani.

Sest unionistov obsojenih v zapor

Waterloo, Ill., 25. sept. — Šest unionistov je bilo obsojenih v zapor od enega do dvajset let na obtožbo, da so terorizirali podeželske občine in uničevali lastnino. Vsi obsojenci so člani unije Ameriške delavske federacije. Štiri poslojajo v Waterlooju, Columbiji in Valmejerju so pognali v zrak z dinamitom. Obtoženci so na obravnavi, kateri je predsedoval sodnik L. P. Harris, priznali krivdo, naker je sodnik določil kazni. Obsojenci so E. J. Riebling, Walter Kuehner, Anton Helfrich, George A. Dahmer, Peter Arras in Elmer Wilde.

HITLERJEVE ZAHTEVE VZNEMIRJAJO JAPONSKO

Postaviti se mora na stran osišča Rim-Berlin

POSEBNI ODPOSLANEC V TOKIJU

Sanghaj, 25. sept. — Tu poročajo, da je začel diktator Hitler pritiskati na Japonsko, naj se takoj pridruži Nemčiji in Italiji v vojni proti Veliki Britaniji, poleg tega pa naj sklene politično in ekonomsko zvezo z osiščem Rim-Berlin.

Pritisk je zavzel že obliko groženj. Namignjena je bila sovjetska akcija proti Japonski in da bo Nemčija sklenila premirje z Veliko Britanijo s pogojem, da ostane britski imperij nedotaknjen. Nemčija bi prevzela le svoje bivše kolonije ter holandski in belgijski kolonialni imperij, dočim bo Italija dobila večji del francoskih kolonij.

Ako se bo to zgodilo, tedaj bo imela britska vojna mornarica priliko za akcijo proti Japonski s pomočjo ameriške vojne mornarice. Hitler je poslal posebnega odposlanca v Tokio, da informira japonsko vlado o svojih namerah. Odposlanec se je sestel z japonskim zunanjim ministrom Matsuokom.

Hitlerjev odposlanec je Max Stahmer. On je dospel na Japonsko pred enim tednom. Potokoval je tja preko Sibirije. Odkar je v Tokiju, je imel že več razgovorov s člani japonske vlade.

Japonska se še vedno obotavlja. Doselej se ni pokazalo nobeno znamenje, da bi pristala na Hitlerjeve zahteve. Ona se predvsem boji, da bo Amerika poostriila embargo in celo ustavila dovoz gasolina, starega železa in drugega bojnega materiala, če sklene zvezo z osiščem. Na drugi strani ne bi mogla izvažati svile v Združene države, poleg tega pa bi bil spopad z Ameriko neizbežen.

Osišče grozi Turčiji, Grčiji

Jugoslavija zagotavlja lojalnost

Ankara, Turčija, 25. sept. — Turčija in Grčija sta začeli diplomatske razgovore, ko je osišče Rim-Berlin zapretilo z uničenjem angleškega vpliva v obeh državah. To sta edini državi v Evropi, ki še očitno simpatizirata z Anglijo.

Jugoslavija je povezana z Grčijo in Turčijo kot članica Balkanske antante, toda vest iz zanesljivega vira pravi, da je ponovno zagotovila Nemčijo in Italijo, da je lojalna osišču. Možnost je, da se bo ofenziva proti Turčiji in Grčiji kmalu pričela. Osišče hoče uničiti britski vpliv v obeh državah.

Turški premier Refik Saydam je večerj konferiral z grškim poslanikom, grški premier Metaxas pa je imel razgovor s turškim poslanikom. Predmet razgovorov ni bil omenjen, toda prebivalci obeh držav vidijo nevarnost nemško-italijanskega sunka v bližnji bodočnosti. Da se Nemčija in Italija pripravljata na akcijo, potrjujejo poročila iz Rima in Berlina. "da se bo osišče borilo na vseh frontah."

Ameriške bojne ladje v Sanghaju

Sanghaj, 25. sept. — Štiri ameriške bojne ladje so večerj do prila sem križarka Augusta, prihodnji teden pa dve nadaljnji bojni ladji.

Agitacija za vojno v Egiptu

Letalski napad na angleško taborišče

Kairo, Egipt, 25. sept. — Voditelji stranke Saadisti agitirajo, da Egipt vstopi v vojno na strani Velike Britanije. Na svojo stran hočejo dobiti neodvisne, ki imajo 44 sedežev v državni zbornici. Odločitev glede napovedi vojne Italiji, ki je invadirala Egipt, bo morda padla prihodnji teden.

Politični opazovalci trdijo, da se sentiment, da Egipt napove vojno Italiji, razširja. Med vladnimi krogi še vedno prevladuje mnenje, da morajo angleške čete protektirati Egipt.

Angleško poročilo omenja, da je bil Tobruk, pristaniščno mesto v Libiji, italijanski koloniji, dvakrat bombardiran iz zraka. Bombe so poškodovale pomole in skladišča. Angleži so metali bombe tudi na Zulo, Eritreja, Majo in Adago, italijanska Vzhodna Afrika, in na Sciasimanno, Abesinija. Bombe so zanelle požare in uničile več italijanskih letal na tleh.

Rim, 25. sept. — Vrhovno poveljstvo poroča, da je bilo angleško vojaško taborišče pri Matruh, Egipt, ponovno bombardirano. Druga skupina italijanskih letalcev je napadla letališče v Port Sudanu.

Novi spopadi v Indokini

Francoske straže ob meji ojačane

Hanoi, Indokina, 25. sept. — Japonske čete so prekoračile mejo pri Langsomu in naletele na močan odpor, se glasi poročilo tukajšnjih francoskih avtoritet. V več krajih ob meji je prišlo do ostrih bitk med Japonci in francoskimi stražami. Uradno poročilo naglašja, da je situacija kritična.

Francoske straže v obmejnih krajih so bile ojačane. Dobile so ukaz, naj streljajo le, če bodo napadene. Avtoritete se zavedajo nevarnosti in rade bi preprečile incidente. Uoada severne Indokine zavis predvsem od generala Nišihara, japonskega reprezentanta, če bo mogel on krotiti japonsko armado v južni Kitajski, ki operira neodvisno.

Tokio, 25. sept. — Vladni krogi molče o izjavi ameriškega državnega tajnika Hulla, v kateri je dejal, da so francoske avtoritete v Indokini dale koncesije Japoncem pod pritiskom groženj. Japonski tisk piše, da se vlada ne zmeni za mnenje tretje stranke. Japonska je proti vmešavanju tretje stranke v zadeve Indokine.

Pogajanja med Japonci in Vzhodno Indijo

Batavia, Vzhodna Indija, 25. sept. — Holandska vlada v izgnanstvu v Londonu je imenovala H. J. Van Mooka za načelnika delegacije, ki se bo pogajala z japonsko mislijo glede sklenitve ekonomske pogodbe z Vzhodno Indijo. Načelnik japonske mislije je trgovinski minister Iščo Kobajaši.

Ford v protivojnem odboru

Chicago, 25. sept. Avtni magnat Henry Ford je postal član odbora "America First", organizacije, katere glavni stan je v Chicagu in katere vodji kampajo proti vstopu Amerike v evropsko vojno. Ta organizacija je osvojila program, ki pravi, da bo Amerika ohranila svojo demokracijo le, če bo držala svoje roke proč od evropskega konflikta.

Bitke med Angleži in Francozi v Afriki končane

Anglija mora hraniti z živili

Minister priporoča štednjo

London, 25. sept. — Kljub aktivnosti sovražnih podmornic in bombnikov je dovoz živil iz tujezemstva v Anglijo normalen. Po izjavi ministra za plovo Ronald Crossa prihaja v Anglijo 4,000,000 do 5,000,000 ton živil in drugih potrebščin mesečno. V mirnem času je dovoz znašal 6,000,000 ton.

Cross je dejal, da je bil uvoz reduciran zaradi vojnih operacij na morju, zaeno pa je priporočal štednjo z živili. Angliji sicer ne preti pomanjkanje, toda potrebno je varčevanje. Javne kuhinje v šolah in industrijskih središčih bodo ostale. Nobenega vzroka še ni, da bi kdo stradal v Angliji.

"Paziti moramo, da ne bo potrate z živili," je rekel Cross. Poleg tega moramo nositi stare obleke dalj časa. Vse, kar prihranimo, bo v korist naši oboroženi sili."

Cross je dejal, da je bila najmanjša petina nemških trgovinskih parnikov uničena ali ujeta od začetka vojne. Nemške izgube so znašale do 22. septembra 1,043,000 ton, italijanske pa 291,000 ton. Veliko število nemških in italijanskih parnikov se nahaja v nevtralnih pristaniščih, iz katerih ne morejo pobegniti zaradi angleške blokade.

Kanadski delavci podprli vlado

Zaščita pravic delavskih organizacij

Vancouver, Kanada, 24. sept. — Eksekutivni svet Kongresa delavskih unij je naznanil, "da bo vestransko podpiral vse napore kanadske vlade, katerih cilj je poraz sovražnikov svobode, demokracije in notranja zaščita tega dominiona."

Zadevno naznanilo vsebuje poročilo konvenciji Kongresa delavskih unij, ki se je pričela v tem mestu. To naglašja, da bodo kanadski delavci napeli vse sile v naporih, da zmaga Velika Britanija v vojni proti Nemčiji in Italiji, zaeno pa bodo skrbeli, da bo po vojni postavljen trajen in pravičen mir. Dasi zdaj še nihče ne ve, kako dolgo bo vojna trajala, mora biti delavstvo pripravljeno na žrtve. Podpira naj vlado v vseh ozirih, zaeno pa mora gledati, da ne bodo njegove pravice okrnjene v vojnem in mirnem času.

Amerika bo šla v vojno, pravi Rickenbacker

Evansville, Ind., 25. sept. — Stotnik V. Rickenbaker, predsednik družbe Eastern Airlines, ki je v prvi svetovni vojni demonstriral svoje junaštvo v letalskih bitkah z Nemci, je napovedal, da bo Amerika v vojni prihodnjega pomlad. "Ako bo Velika Britanija vztrajala v vojni čez zimo, bomo mi v vojni aprilu," je dejal. "Jaz sem proti vojni, toda na delu so sile, katere ne moremo ustaviti. Tok drvi naprej in Amerika je v vojni že sedaj. Anglija ne bo sama porazila Nemčije, toda slednja ne bo strla Anglije, če ji bo pomagala Amerika."

Velike izgube na obeh straneh

DE GAULLE POJASNIL AKCIJO

LONDON, 26. sept. — Angleške bojne ladje in čete generala Charlesa de Gaulle, voditelja "svobodnih Francozov," so se umaknile iz Dakarja po tridnevni ostri bitki za posest strateškega pristanišnega mesta francoske Zpadne Afrike, se glasi tu objavljeno poročilo.

Uradni komunikacije pravi, da sta obe strani utrpeli velike izgube. De Gaulle je sam izjavil, da se nobe boriti proti svojim lastnim rojakom. On se je odločil za akcijo v prepričanju, da ne bo naletel na odpor pri francoski oboroženi sili v Dakarju, a se je smotil.

Vichy, Francija, 25. sept. — Bitke za posest Dakarja med "svobodnimi Francozi", katere vodi general Charles de Gaulle s pomočjo angleške vojne mornarice, in francosko silo, ki je lojalna Petainovi vladi, še vedno divjajo v bližini glavnega mesta francoske Zpadne Afrike.

Francozi pravijo, da še vedno drže Dakar v svojih rokah in da so preprečili izkrcanje čet generala De Gaulle. Medta ovira britske letalske aktivnosti nad Dakarjem.

Tu je bilo naznanjeno, da so francoski letalci napadli Gibraltar, angleško trdnjavo ob vzhodu v Sredozemsko morje, da se maščujejo za bombardiranje Dakarja. Napad je trajal štiri ure in v tem času so Francozi vrgli na stotine bomb. Štiri osebe so bile ubite in dvanajst ranjenih v napadu. Bombe so poškodovale in uničile tudi več poslopj.

Franosko poročilo o operaciji v Dakarju pravi, da je general De Gaul s svojo oboroženo silo dospel v Dakar v ponedeljek zjutraj na angleških bojnih ladjah. Dve letali sta odleteli z neke bojne ladje z angleškimi in francoskimi častniki na kopno, kjer so ti zahtevali od Pierra Boissona, vrhovnega francoskega komisarja, naj kapitulira. Boisson je odbil zahtevo in izjavil, da bo branil Dakar. Temu je sledilo bombardiranje mesta.

Na De Gaullovo povelje so bili izvršeni štiri poskusi glede izkrcanja čet pri Refisqueju, 20 milj severozapadno od Dakarja, ki pa niso uspeli.

Admiral Jean Darlan, francoski mornarični minister, je objavil komunikacije, "da je naša sila na kopnem, morju in v zraku preprečila izkrcanje De Gaullovih čet in prizadala težke izgube napadalcem. Vlada upa, da bodo vsi nadaljnji naskoki odbiti".

London, 25. sept. — Glavni stan generala Charlesa de Gaulle pravi, da se je general odločil za invazijo Dakarja, glavnega mesta francoske Zpadne Afrike, ker skušajo Nemci in Italijani prevzeti kontrolo nad tamkajšnjimi bazami. Glavni stan je bil tudi informiran, da je v zadnjih tednih dospel več nemških in italijanskih vojakov v Dakar. "De Gaulle je odrinil proti Dakarju a francoskimi parniki, katere so spremljale edine francoske bojne mornarice," se glasi komunikacije.

V Londonu so zanikali, da so operacije v Dakarju angleška vojaška akcija proti Franciji.

Novice starega kraja

Slovenije

KAJ JE NAŠIM RUDARJEM NAŠIH RUDNIKIH?

Pismo rudarja iz rudnika Djurdjevik pri Tuzli

Pisatelj pisma Djurdjevik in še bližnji okolici sta last lesarstva "Croatia" d. d. v Zavrčju. Ta tvrdka je menda v zvezi z zavarovalno družbo imena. Ne bo škodilo, če povemo, kakšne prilike nastajajo pri tem rudniku. Priglasilo je nepopisno, morda pa o urejenem akordnem sistemu ni govora. Kazni so na red, za vsako malenkost se kaznuje delavec z din 10, če pa delavec deluje nepravilno, se kaznuje od dela, se kaznuje tudi več. Kdor nepravilno deluje od dela, se kaznuje od dela, se kaznuje tudi več. Kdor nepravilno deluje od dela, se kaznuje od dela, se kaznuje tudi več.

Možje pod copato v živalskem svetu

Dr. Stanko Benk

Pri živalih, ki žive v suženstvu, navadno opažamo, da je samec gospodar in zapovednik. Njemu se pokorava samica, on vodi družnico in skrbi za njeno varnost. Vobče je samici tudi zvest zakonski drug, ni pa tudi redko, da skoči tu pa tam čez ojnice ali se svoji prvotni izvoljenki povsem izneveri.

Tudi tam, kjer ima samec več samic, se čuti neomejenega gospodarja v krogu svojih kadin. Drži jih v pokorščini in kaznuje spogledljivo, ki bi hotela preko dovoljenih mej. Vasiljice, ki bi mu šli radi v deteljo, odganja in preganja, dasi sam ni morebiti povsem čiste vesti.

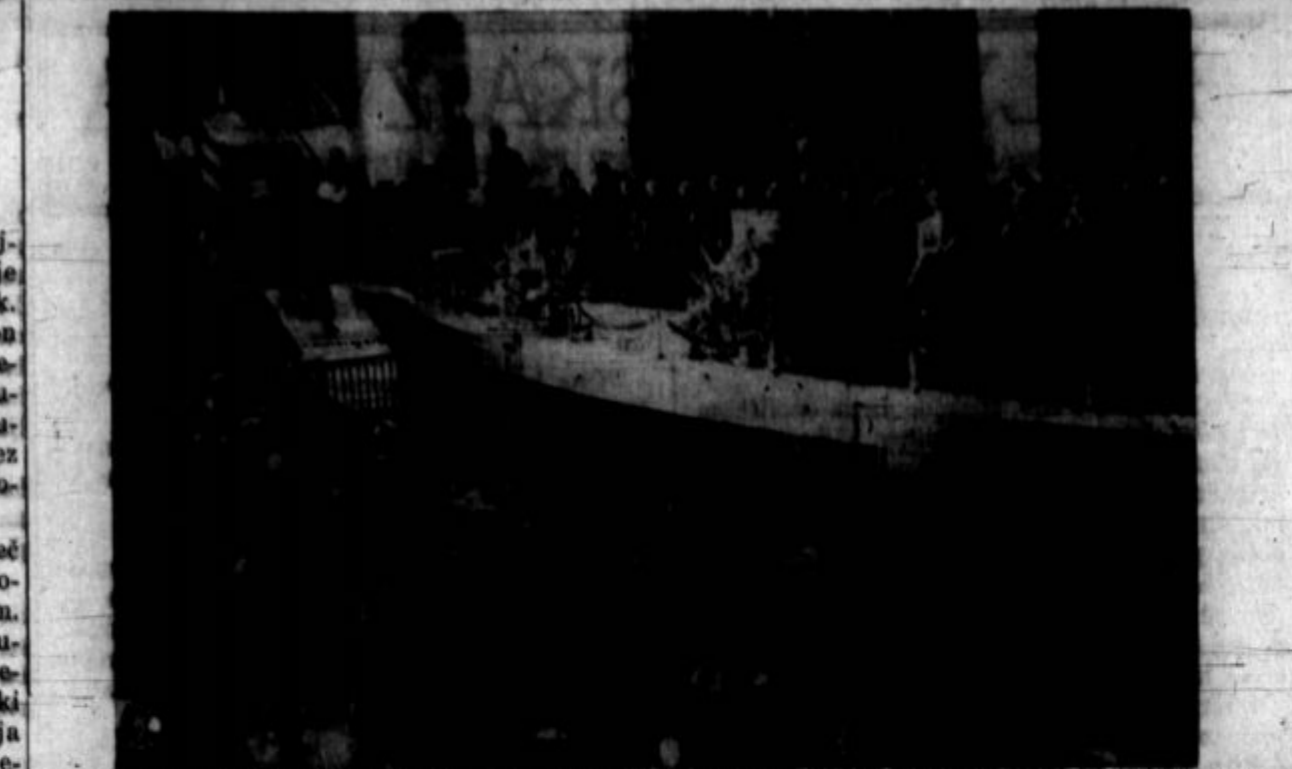
To je pravilo za večino onih živali, kjer sploh moremo govoriti o družinskem življenju, oziroma o kakšni nadvladi ali podrejenosti.

Pri največ živalih pa družinskega življenja ni: po oploditvi se samec ne zmenjuje več za samico, ta pa ne za svoja potomstva, ako ga ni baš treba krmiti.

Pri pticah je med zakonce v navadi enakopravnost. Tako samec kakor samica znašata gnezdo, oba krmita mladiče in čisto se tudi izmenjavata pri valjenju. Seveda so tudi tu izjeme. Samec ameriškega noja ali nanduja na pr. mora sam valiti jajca, ki so jih nanesle v gnezdo njegove samice. Te pa brez dela in skrbi postopajo v bližini gnezda in morebiti celo nadzorujejo ubogljivost svojega zakonskega druga.

Še bolj pod "copato" je zet, za prst dolga ribica, ki živi v sladki in slani vodi. Tu je vsa skrb za potomstvo prepuščena samcu. On sam znoši gnezdo, ki je kaj umetno sestavljeno iz raznih delov povodnih rastlin. Posamezne bilke so zlepljene s posebnim lepilom, ki ga samec izloča. Gnezdo je pripeto na rastlinje ali je obteženo s peskom, da ostaja na svojem mestu. Oblike je jajčaste, ima na podolžnem koncu vhod in je znotraj lepo izglajeno. Ko je gnezdo dokončano, si izbere zet samico, ki odloži v gnezdo nekaj iker. Nasprotni vohda si izvrti izhod, odplava in se ne zmenjuje več ne za samca ne za zarod. Odslej ima gnezdo dve odprtini: skozi nje pahlja samec vodo, da pride do iker, ki so v gnezdu. Navadno poišče samec še kakšno samico, da je več iker v gnezdu. Te iker čuva s posebno pazljivostjo in velikim pogumom. Vsako žival, ki pride v bližino, odganja, manjše odnaša; zlasti straži gnezdo pred ribami roparicami, tudi iz lastne vrste, kajti tuji samci, posebnost pa samice, bi mu zarod požele. Ko se iker razvijejo v ribice in ležejo narazen, jih uganja nazaj v gnezdo, oddaljenejšo pograbiti tudi z gobčkom in jo prenese nazaj v varno zavetje gnezda. Kadar pa mladiče toliko zrastejo, da si same hrano iščejo, preneha samecva skrb zanje in mladi zetki se razležejo.

Pravi vzor podjarmljenega zakonskega moža, ki mora delati namesto žene, je morski konjček. To je čudna koščena ribica s podolgovato, suho glavo, ki spominja nekoliko na konjsko, in zavajajočih se žensk, ki jim ga starši iz

Predsednik Roosevelt govori na konvenciji bratovštine vosnikov in pomagačev v Washingtonu, D. C.

Položaj v Aziji dozoreva za vojno

Japonci bi radi izkoristili sedanjo evropsko vojno v svoj prid

Japonska vlada želi izkoristiti sedanjo vojno v Evropi za svoje cilje v Aziji. Iz poročil, ki prihajajo iz Tokija, je to nedvomno razvidno. Predvsem govori za to sklenitev sporazuma s Sovjetsko Rusijo glede obmejnih vprašanj, ki se tičejo Mandčukua.

S sklenitvijo tega sporazuma ima Japonska bolj svobodne roke, da usmeri svojo akcijo v drugem pravcu azijskega kontinenta.

Zaenkrat ji je največja ovira vojna s Kitajsko, v katero jo je pognala generaliteta, v mnenju, da bo to samo vojaški prehod. Iz tega sprehoda pa se je izel-mila dolgotrajna vojna, ki ji še vedno ni videti konca.

Da bi končala to vojno, poskuša japonska vlada vse mogoče. Topogledno je važen sporazum, ki ga je sklenila z Anglijo glede izročitve kitajskega arebra v angleških Anghajskih bankah. S tem je kitajska vlada Cankajška gospodarsko precej prizadeta.

Drugo, kar je važno omeniti, je poskus Japonske, da zavre prevoz orožja za Cankajškovo armado preko francoske Indokine in preko ozemlja pri Hongkongu, ki je angleška trdnjava pri južnokitajskem mestu Kantonu. S francosko vlado je dosegla sporazum, da se preko francoskega ozemlja ne bo več prevažalo orožje na Kitajsko. To zagotovilo pa japonski vladi ni bilo dovolj; ampak je moralna Petalnova vlada pristati tudi na to, da bo prevozne poti na Kitajsko odslej nadziral poseben japonski odposlanec s celim štabom svojih uradnikov. Toda Japonski gre še za mnogo več. Ona hoče izolirati Kitajsko v gospodarskem oziru. V to svrhu so pričele japonske čete z otoka Hainan operacije na kitajskem ozemlju vzdolž meje francoske Indokine. Ako te operacije uspejo; potem bi bila onemogočena kitajska trgovina z Zedinjenimi državami, ki za kitajsko blago plačujejo dolarje, dolarji pa gredo zopet za orožje.

Enake operacije je japonska vlada pričela tudi pri Hongkongu. Sicer je imela ozadje Hongkonga zasledeno že doslej, toda najbrž je tudi ta zasledba imela toliko lukenj, da je skozi te luknje šlo orožje čez vse od Japoncev "osvojen" ozemlje v od Cankajškega zasledene pokrajine. Zasedba Kitajske je sploh zelo problematična. Pokrajine, ki jih je osvojila Japonska so tako ogromne, da se mora Japonska zadovoljiti z zasedbo večjih mest, ostalo pa je svoboden teren, kjer gospodarijo kitajski četaši.

Velika odprta luknja, ki je ni mogoče zamašiti, zeva na meji med Kitajsko in Sovjetsko Rusijo, si Japonska kljub pregovorum ni upala zahtevati, da bi prenehala s pošiljkami orožja. Pa tudi Angleži so izjavili, da glede tega ne sprejmejo nobenih obveznosti. Odrči se Kitajcev, bi pomenilo za Sovjetsko Rusijo in Anglijo na Daljnem vzhodu toliko, kot odpreta vrata Japonski na stečaj.

Ako se Japoncem ne posreči likvidirati vojne na Kitajskem s silo svoje armade, se ji s pomo-

čjo kitajsko-japonske Vančing-veje vlade v Nankingu gotovo ne bo.

S tem pa so ogroženi vsi načrti Japonske, ki bi rada prišla v posest francoske Indokine in pa Holandske Indije, kjer je nakopičeno ogromno bogastvo.

Na kretanje Japonske v Aziji, ki hoče imeti Azijo za sebe, seveda pazijo poleg Sovjetske Rusije in Anglije tudi Zedinjene države. Velika napaka Japonske je bila, da se je lotila Kitajske. Sicer bi bila danes lahko v čisto drugačnem položaju. Imela bi nedotaknjeno svojo armado, katere cvet je že davno požela smrt na Kitajskem. Ostala ji je sicer njena vojna mornarica, toda to je mnogo premalo, ako hoče osvajati neskončna ozemlja Azije. Kako mnogo bi lahko koristila Japonska politiki osi Rim-Berlin, s katero je zvezana politično in ideološko po antikomunističnem paktu (kateri kljub dobrih odnosom Nemčije in Sovjetske Rusije ni bil nikdar odpovedan). Tako pa je nevarnost, da bi Japonska na Daljnem vzhodu utegnila zahrebi v nove avanture, ki bi lahko postale usodne za njo samo.

Kongres odpravil tehnični oddelek delavskega odbora

Washington, D. C., 24. sept.—Tehnični oddelek federalnega delavskega odbora je bil odpravljen včeraj, ko je kongres odklonil sredstva za vzdrževanje. Načelnik tega oddelka je ekonom David Sapos, ki je bil v kongresu večkrat napaden kot radikalec.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Slovenske ženske zveze v Clevelandu dne 14. septembra.

Kaj pa M. Shemrov iz Maple Heights — zakaj se ti nič ne oglasiš? Prav vesela sem bila, ko sem te po 19 letih zopet videla in želim, da mi kaj pišeš. Ali hočeš, da se bomo videle prihodnje leto na dnevu SNPJ? Piši tudi ti v Prosveto in pokaži mo, da Kraševke še nismo ostarele.

Čitala sem, da se Tone Jankovič nahaja izven Ohia. On agitira za tri delavske liste — Prosveto, Proletarca in Cankarjev glasnik. Jankovič je "fant od fane", zato mu pojdi na roko in kupite od njega vse, kar prodaja. Če ga preveč noge bolijo, ga prepeljite z avtom, da ne omaga kje. Kdo bi bil pa potem — večni popotnik? Ne zapeljite ga pa k Dušakovim Rezikim, ker ona je vdovica, vdovico so pa včasih nevarne, kot pravice. Mi pa hočemo Toneta nazaj k njegovi dragi Cilki.

Končno vas vse skupaj povabim, da se v soboto zvečer, 28. septembra, udeležite plesne zabave dramskega društva Slovenije. Vrš se v dvorani društva Domovine na 14. cesti. Z lepo godbo vas bodo zabavali Vadanovi fantje iz Clevelanda. Ne pozabite te zabave.

Veselica se vrši v Poljski dvorani v Jeromu, ne v Jennersu, kakor je bilo pomotoma poročano v dopisu mojega moža, ker tukaj sploh nimamo Poljske dvorane. Torej vpoštevatje to vsi in pridite v soboto v Jerome.

Tončka Može, 48.

Alli ste že naročili Prosveto ali Mladinski list avojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

SKANDANJE ZGODBE JUGOSLAVIJE

Neke dekle je rodilo in svoje nezakonskega otroka zadušila

Drugo dekle je rodilo in svoje nezakonskega otroka pustila stati nekje v gozdu ali ob potu.

Pred dnevi smo čitali v časopisu, starši so do smrti pretepelega petnajstletno hčerko, ki je bila noseča. To se je zgodilo v Prekmurju, lahko pa bi zgodilo tudi kje drugje.

Takih zgodb je brez števila. Človek, ki jih čita, se nehoti vprašati, ali so ljudje res tako podivjali, da zločin enega najostudnejših zločinov, ki ga more človek zagrešiti, da ubije svojega lastnega otroka, ali ga, brezbrabnega in nepomočnega, pusti nekje na cesti. In vendar postanejo taka dejanja razumljivejša, če si jih malo bolj pogledamo.

James J. Walker (levo pri mizi), bivši newyorški župan, na sestanku z voditelji unije običajnih delavcev in delodajalcev. Poleg njega je David Dubinsky, predsednik unije International Ladies Garment Workers. Župan La Guardia je imenoval Walkera za načelnika odbora, ki posreduje v sporih med unijo in organizacijo delodajalcev.

HOLLYWOODSKA ZVEZDA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA AMERIŠKE FILMSKE METROPOLE

Spisal E. Stillebauer.

Prevedel Ivan Jontes

"In to je slučaj z Astorino dušo?"
 "To je slučaj z njo, gospod. In ta okoliščina je glavni dokaz za mojo trditve. Uboga duša ne more najti večnega počitka; dokler ni odkrit zločin, katerega žrtev je postalo njeno telo. Rita Astori je bila umorjena. Zločinska oseba pa zdaj nemoteno hodi po stopnjicah umorjene ženske, kateri ni le vzela življenja, temveč ugrabila tudi njeno slavo. In moja naloga je, razgaliti njen zločin, da bo duša njene žrtve mogla najti svoj večni pokoj."

Stuart Cheers je dalj časa molčal. Naivna vera te stare Italijanke, ki je dolga leta živela z Rito Astori in tako spoznala njene navade, je potrdila njegovo sumnjo, da je bila Mabel Moon v obeh te starke čarovnice morilka. Mabel Moon, na katero bi se nihče ne drznil vreči sence suma! Ona, v čije roki je moral biti skrit neznan majhen predmet, ki je zapustil na filmu zagonetno senco in ki je moral pretrgati nit Astorinega življenja!

Nenadoma pa je Stuart Cheers zasukal pogovor v povsem drugo smer.
 "Zdi se mi, da sem čul, da imate še nekega drugega kupca za hišo?"

Starka ga je debelo pogledala in premerila z nezanimim pogledom.

"Zakaj me to vprašate, gospod? Gotovo je še kdo drugi, ki se zanima za "Skrinjo duhov"."

"Tako? Poslušajte! Jaz ne maram delati napote. Jaz tudi vem, koga imate v mislih."

"Vi veste?"

"Vsa slutim. Vaš kupec ni nihče drugi kot Mabel Moon."

"Ona?"
 V starkinem glasu je zavnel strašen privok. Nji je bilo znano je, da se je našel kupec, ni pa vedela, kdo bi ta kupec mogel biti. Zato je Cheersovo odkritje tako strašno vplivalo na njo, da so se ji zašibila kolena in se ji je pred očmi stemnilo. Morala je sedeti.

Stuart Cheers je ostro opazoval starko. Prepričan, da je napočil čas, ko lahko vpreže strastno sovrašтво stare čarovnice v svoje namene, jo je nagovoril:

"Poslušajte, signora! Ali niste pravkar rekli, da duša pokojne Astori ne more najti večnega pokoja, dokler ne bo kaznovan zločin, ki je bil izvršen nad njo?"

Starka je zastokala:

"To je res. Ampak kdo ga bo razgalil in kako?"

Zdaj ji je Cheers dal odgovor, ki je starko navdajal s silno radostjo:

"Samo vi lahko to dosežete!"

"Toda kako, gospod? Jaz, gospod?"

"Samo vi lahko prisilite Mabel Moon k izpovedi in jo spravite v roke pravici, toda samo pod enim pogojem."

"Kakšnim?"

"Da ste res v stikih s pokojnico."

"Bog ve, da sem res!"

"Dobro. Kar se mene tiče, najmanj ne dvomim o tem. Vi boste dobili Mabel Moon v svojo oblast s pomočjo pokojnice."

"Kako?"

"Prodajte ji to hišo, kjer Astorina nemirna duša še vedno tava, zaman išoč večnega počitka."

"Jaz si moram najprej preskrbeti dovoljenje signore Astori."

"Za božjo voljo, dajte, storite to. Jaz sem prepričan, da bo odobrila moj nasvet."

"Mislite?"

"Gotovo! Zdaj pa pazno poslušajte! Če je res, da želi Mabel Moon kupiti tole hišo — in jaz sem izvedel iz zanesljivih virov, da je to res — tedaj more imeti za to samo en vzrok."

"Ona hoče popolnoma zavzeti prostor svoje žrtve!" je vzkliknila starka.

"Motite se," jo je zavrnil detektiv. "Resnica je namreč, da se Mabel Moon boji umrle Astori."

"Boji se je in vendar hoče priti sem?"

"Ona je prepričana, da bo s svojo navzočnostjo lahko pregnala dušo pokojnice. Da — in še več! Ona bo skušala vpreči njeno dušo v svojo službo in če to storila, jo boste imeli vi, ki ste v stikih s pokojnico, v svojih rokah."

"Oči stare čarovnice so začele goriti."

Cheers je nadaljeval:

"Če hočete, da bo duša pokojnice našla svoj večni pokoj, če hočete prisiliti morilko k priznanju, tedaj ji morate prodati to hišo."

"Da. A jaz?"

"Vi pa glejte, da Mabel Moon ne bo mogla shajati brez vas."

"Kako?"

"Prepričati jo morate, da samo vi lahko obujete a pokojnico in da ste pripravljeni, ubogati Mabel samo."

"Prosim, gospod, nadaljujte!"

"Mabel Moon vas bo nedvomno vprašala tiščot stvari. Vi si boste preskrbeli potrebne odgovore od pokojne Astori, vsled česar boste postali neobhodno potrebni Mabeli Moon. Seveda bo odvisno od vas, kaj ji boste povedali in kaj ne."

Coprnica ga je razumela. Njene brezkrvne ustnice so vzdrgetale od silne radosti, ki jo je povzročala misel na bližajoče se maščevanje.

Stuart Cheers je bil prepričan, da je zmagal. Vendar je dodal:

"Če boste potrebovali mojih nasvetov, vam bom na razpolago, ker bom ostal nekaj časa v Los Angelesu."

"In . . ." Ada Negrini je za hip oklevala.

Potem pa je bruhnilo iz nje:

"Zato ste me obiskali, gospod?"

"Zato, signora."

"In kje vas bom našla?"

"Kadar me boste potrebovali, se bom oglasil pri vas. Toda prodajte hišo Mabeli Moon."

"Vprašala bom pokojnico."

"Ona vas ne bo prikrajšala za maščevanje, kajti jaz sem prepričan, da bo njen nasvet povsem enak kot moj."

S temi besedami se je Stuart Cheers poslovil.

Šesto poglavje

Mabel Moon je vohala okrog "Boe Viste" kakor miška okrog mišnice. Odkar je bila pobežnila pred misterijoznim Taylorjem z Long Islanda ter se vrnila v Los Angeles, so jo pečine pri morju vedno bolj privlačile. Ona je videla v ti villi na skalnem obrežju zavetje pred zunanjim svetom, zlasti pred tem Taylorjem, ki je prežal na njo.

Vrh tega je bila zelo bolna. Ne da bi se ona sama ali kdo drugi okrog nje tega zavedal, je persekucijaka manija trkala na vrata njenega intelekta, ki sta ga že srahajala morfij in spomin na preteklost. V tem stanju si je zabilala v glavo, da mora čimprej priti v posest "Boe Viste", skupaj z Ado Negrini, ker le tako je upala dobiti oblast nad svojim sovražnikom.

Zdaj je spet živela v "Ljubki koči". Doris Hearting in Lizzie Copper sta ji spet delali družino. Toda odnošaji med temi mladimi ženskami so se bili korenito spremenili. Slava, ki je obličala nalik solncu Mabeli Moon, je ustvarila nepremostljiv prepad med njo in skromnima pomožnica igralkama. Pa ne samo to!

(Dalje prihodnjic)

Šopek nageljnov, mladi gospod!

J. Sempere

Minetta se je zbudila in skočila k zrcalu. Prestrašila se je. Ker je izgledala tako grda.

"Nina, prosim te, kako danes izgledam?"

"Tako, kakor vedno," ji je odgovorila sestra.

Vsedla se je k škodeli kave in pričela pripovedovati:

"Večera zvečer sem prišla precej pozno domov. Ti si že spala. Pomisli, spoznala sem moškega, v katerega sem se zaljubila. Tega moža bom ljubila do smrti. Ime mu je Bernard. Star je dvajset ali trideset let, ne vem. Toda, zelo čeden je in imel je siv šal. Svetlo siva barva je moderna. In zdaj poslušaj. Kakor običajno sem stala na vogalu ulice Boissy d'Anglais s košarico nageljnov. Bližal se je že večer in jaz sem imela še kakih dvajset šopkov razloženih na mahu. Tedaj je pristopil k meni mlad gospod.

"Tako pozno in še vedno niste vsega prodali?" me je ogovoril.

"Do jutra vam nageljni uvenijo, ubogi otrok!"

Mislil, da sem se mu nasmehnila, ker je napravil name prijeten in dober vtis.

"Kaj niste žalostni, kadar morate vse ta nageljne nesti zopet domov?"

"Gotovo mi to ni vseeno, nasprotno, zelo sem žalostna," sem mu odgovorila.

"Vidim, da jih morate takoj prodati. Dam vam za nje petdeset frankov. Je to dovolj?"

"Oh, da gospod, dovolj."

"Tu jih imate," in pri teh besedah je potegnil iz denarnice štoto nove bankovce.

"Hočete, da vam vse nageljne povedem v en šopek?" sem ga vprašala.

"Ne, saj nočem vaših nageljnov."

"Ali, dragi gospod, na to nikakor ne morem pristati."

"Zakaj ne? Rad imam nageljne in veseli me, če vam jih lahko poklonim. Zvežite jih v velik šopek in pripnite si jih na blužok, pristojalo vam bo. Koliko let imate?"

"Ze polnih šestnajst."

"Kako vam je ime?"

"Minetta."

"Šestnajst let imate, ime vam je Minetta in prodajate rože. To

je lepo. Ali veste, da ste zelo lepa?"

Za hip je prestala v svojem pripovedovanju, izpla nekoliko kave in si urezala košček kruha.

"Mislil, da sem grda," sem mu odgovorila.

"Kdo vam je to rekel?"

"Nihče, ogledalo."

"Ogledalo vara, Minetta! Kakor sem rekel, poklanjam vam te nageljne. In zdaj, če nimate dela, pojdiva skupaj v kavarno, kjer imajo dobre kolače. Potem vas povodem v kino."

Mislila sem, da imam pred sabo kakega bližneža, toda on je mislil čisto resno.

Peljal me je v kavarno in plačal za me tri kolače. Lahko bi si jih vzela tudi šest, če bi bila hotela. Potem sva šla v kino na sedeže po petnajst frankov. Petnajst frankov, Nina, toliko ne zasluživa obe skupaj v enem dnevu.

"Kje si zvedela, kako mu je ime?" je vprašala Nina.

"Ko sem v temi sedela poleg njega, sem se čutila malce srečno. 'Kako se imenujete?' sem se ga drznila vprašati."

"Vam zažostuje, če vam povem samo svoje kratno ime? Iste mi je Bernard."

"I, no, rada bi vedela, zakaj neki ste me peljali semkaj?"

"Zakaj? Da vam dam malce sreče, ko vas objamem."

"Da me objamete? O, da!"

Nežno me je stisnil k sebi in me poljubil na čelo. Njegove ustnice so bile tople in vlažne in mislila sem, da umrem od sreče. Položila sem glavo na njegovo ramo. Na platnu so se pokazali banditi, dame v večernih oblekah in ljubimci, ki so se poljubljali.

Nekako čez eno uro mi je rekel: "Minetta, vi ostanete še tu, da preživite res lepi večer. Jaz pa moram zdaj oditi."

Vstal je in mi stisnil roko. Rada bi mu nekaj rekla, toda nisem mogla takoj spraviti iz sebe besede. Med tem je ljubljeno mož izginil v temi.

O polnoči, ali kdaj je že to bilo, sem šla po svojo košarico. S podzemno železnico sem nato odšla domov. Bila sem srečna. Nina, če bi vedela, kako ga imam rada. To je mož, ki ga bom vse življenje ljubila.

"Mislila, da se boš z njim zopet kje srečala?" je vpraševala Nina. "Seveda, razume se, da ga danes zopet vidim. Danes zvečer bo prišel. Uverjena sem, da me ima tudi on rad, kajti, rekel mi je, da sem zelo lepa, čeprav sama dobro vem, da sem grda. Ali ni to ljubezen?"

Vse leto, vsak dan je prodajala mlado dekle šopek do večera na vogalu ulice Boissy d'Anglais.

"Deset sousjev, mladi gospod, za vašo lepo damo." Vse dneve je do večera ogledovala vse moške, ki so šli mimo.

Nekoč je šla mimo nje dvojica silna vsem ostalim, toda Minetta je slišala, kako je moški rekel dami, ki jo je držal pod roko:

"Dragica, želiš nageljnov?"

Izbrala si je šopek. Bernard je izvelke denarnico. Ko se je njegov pogled srečal s pogledom prodajalke, se mu je zjasnil obraz.

"Minetta, vse to morate še prodati?"

"Kaj poznaš to dekle?" je vprašala lepa spremljevalka, ko si je pripeljala za pas šopek nageljnov.

"Pomislil, kaj sem napravil. Nekega večera sem vzel to dekle s seboj v kino. Za to nenadejano veselje bi se morala zahvaliti prav za prav tebi. Bilo je to tistega dne, ko si mi prvič rekla, da me imaš rada. Odsel sem od tebe pijan od sreče. In v meni se je takrat rodila misel, da moram najti nekoga, s komur bi lahko delil to srečo. Tu je stalo to mlado dekle. V hipu sem videl v njej vso svojo bodočo srečo. Želel sem si, da bi bile tistega večera vse žene na svetu tako srečne kot jaz in ti. Tale mala Minetta je bila tako ljubka, plaha, tiha, in — ne spominjam se z gotovostjo, ali je nisem tudi poljubil. Mislim, da sem jo, toda nežno, kakor kadar se ustnice dotaknejo rože."

"Kakor vidim, bo še ljubosumna nate."

"Ljubosumna? Na šopek vijolic? Ali, dragica!"

Ko so potegnili Menitto iz karnala Saint Martin, ni hotela povedati, zakaj se je hotela utopiti. Samo vprašala je, ali bi bilo njeno ime natisnjeno v časopisih, če bi jo prepoznali potegnili iz vode.

"Seveda ne, uboga dekleček! Niste ne vojvodinja, niti filmaka zvezdnica," ji je odgovorila bolničarka.

Minetta se je zamislila. "Dobro je, da ne bi mogel tega nikoli izvedeti," je rekla . . .

Karlina

Joža Seligo

KARLINA

Karlina je bila doma iz vasi pod Sveto goro in je imela skoraj pol ure daleč v šolo. Prihajala je ravno od nasprotne strani, kakor sem prihajal jaz, tako se nisva na poti v šolo nikdar dobila.

Farna cerkev je pri nas na Vrhovem odmaknjena iz vasi in ob njej stoji tudi šola. Dve lepi, z belim peskom posuti poti vodita od glavne ceste proti cerkvi; ena je za vasi, ki leže med hribi pod gozdovi, druga pa za naselja, prisljona na obronke barja. Glavna cesta je vsa umazana, spomladi in jeseni blatna, poleti pa je na njej toliko prahu, da se človek do členkov pogrezne vanj. Na svetu še nisem videl lepših poti, kakor sta te dve, ki držita na Vrhovem od ceste k cerkvi. Tudi zidane ceste, ki sem jih pozneje spoznal v mestu, niso naredile name tako silnega vtisa in ob njih nikdar nisem pozabil na domači dve poti . . . Ali so morda tu spomini na mladost?

Karlina! Deklica s pšeničnimi lasmi in svetlini očmi, ki so sijale tako lepo, kakor sijajo iz pomladnih trav drobni modri cvetovi spominčice. Svetli kodri so ji padali na ramena, in kadar je zavel lahen veter sem od gozdov, ji je šop kodrov padel na bela, rdeče nadahnjena lica. Tisto pomlad, ko mi je s prvim dihom rož in cvetov z dreves ob poti prišla v srce neopaženo iskra ljubezni, ki je do tedaj še nisem poznal, sem se zmeraj bal, da ne bi deževna kaplja padla na Karlino nežno lice in zbrisala z njega tiste nežne, lahno rdeče nadahnjene barve, kakor jo imajo češnje brž ko začno zoreti.

Ze od daleč sem jo poznal, ko je prihajala med gručo deklic v šolo mimo šolskega čebelnjaka, kjer je dehtel španski bezeg in vabil med svoje grozdaste cvetove čebele, v mlada srca pa hvalval neznanu radost, neznanu hrepenenje, ki ga nam takrat ni razložil nihče in nismo vedeli, kam s srečo, kam z ljubeznijo, ki je je bilo toliko v premladem srcu. Ob zidanih stebrih, ki so držali ograjo okoli župnijskega vrta, so vsako leto na pomlad zorele jagode, na jesen pa so skozil špranje silili in se kar sami ponujali drobni grozdiči. Karlina ni bilo v šolo, kadar so bile ceste blatne in je bilo nebo pokrito s temnimi oblaki. Mati je ni pustila iz hiše ob takem vremenu, ker jo je imela prav tako rada, kakor sem jo imel jaz, in se je bala, da bi težke deževne kaplje in blatne ceste ne zbrisale z lic vse lepote, lahne rdečice, ki je sijala z obraza.

Tista zadnja pomlad, ki sem jo doživel doma, mi je dala v srce toliko lepote in hrepenenja, da sem dolga leta potem v mestu imel dovolj v srcu vsega, kar me je tolažilo in mi dajalo lepote, ko sem hrepenel po domačih travnikih in po Karlini.

Takrat, tisto zadnje pomlad je v vas prišel nov učitelj. Bil je star in betežen, kakor je bil poprejšnji, ki so ga poslali v pokoj, samo obraz je imel ves drugačen, ob njegove so bile zmeraj tako dobre in otroci smo ga vzljubili, brž ko smo zagledali njegov dobrušni obraz. Za Karlino sem nabral jagod na župnijskem vrtu in sem počakal pod mladimi kostanji, da je prišla v šolo. Ves boječ sem stopil k njej in ji strelsel rdečih sadov v roke in ona se je samo rahlo nasmehnila, ko je videla, kaj sem ji prinesel. Začudila se je. Ni vedela, da sem skrivaj zmerom gledal za njo in da sem mislil nanjo tudi takrat, ko niava bila

skupaj. Vedeli pa so drugi, kako je z menoj, vedeli so dečki iz vasi, da sem zaljubljen v Karlino in ko sva tisti dan skupaj stopila v šolo, so naju sprejeli kakor ženina in nevesto.

"Spicmihel in Spicmihovka!" Tako je najprej zaoril en sam glas, ko sva se pokazala pri vratih, nato pa je završalo po vsem razredu.

"Spicmihel in Spicmihovka! Ženin in nevesta."

Karlina je mirno sedla v klopi med deklice, mene pa je obšla rdečica in zgrabila jeza, da sem planil v najbližjega sošolca, ki se mi je smejal, in ga začel obdelovati s pestmi in mu ruvati lasce. Tedaj šele je završalo po razredu in res samo na srečo je takrat stopil v razred učitelj.

"Kaj pa imate?" je vprašal s hripavim glasom, še preden smo odmolili.

Takrat so se oči vseh ozrle vame in v Karlino, ki je sedela v prvi klopi in jokala, ker so jo sošolke dražile. Učitelj naju je poslal klečat in tako sva skupaj klečala, ko sem še med molitvijo čutil škodoželjni nasmeh, ki je bil na vseh mladih obrazih v klopih.

S Karlino sva klečala. Včasih sem se plaho ozrl nanjo, seveda to po dolgem času, ko sem vedel, da se niti učitelj niti otroci ne brigajo več za naju. Kako je bila lepa! Sklenil sem, da bom na zunaj zatajil vso svojo ljubezen do nje in je ne bom pokazal niti njej niti drugim.

Kako naj dokazem svetu, da Karlina nimam rad? Premišljeval sem in se sjeđnjic domislil. — Mbral se dokazati drugim, da ne mislim nanjo, da mi ni prav nič več, kakor so mi vsa druga dekleta, ki so prihajala z njo v

šolo. In tako sem še isti dan smo odhajali iz šole, prav stopil za njo in jo s pestjo v hrbet, potem pa se ji, ki najavkala, zasmejal v obraz. — Karlina!

Pomlad, ki je bila poprej svetla, je potemnela, v srcu je vstal greh, storjen nad dečo, ki sem jo prvo vzljubil. Karlina!

Sredi življenja, ki je leta leta potem butalo vame in premetavalo, sem se mnogi spomnil nanjo in na svojo ljubezen do nje. Ne, noben nje ni bil več tako lepa, tako podoba sama pomladi, ki je takrat nela ob poti, posuti z belimi skom, in ob cesti, ki je bila zana, ob njej pa so ob škard dehtelev vijolice in vlivave v mlado dušo toliko pesmi, da pozabil na umazano blato in razmetano kamenje in dobi lepote, ki se potem nikdar niso vrnila.

Karlina!

Morda tudi romaš sedaj blatnih cestah, kjer ne svetlo jolice ob škarpah, ampak je zano življenje povsod, koder nese oko! Ali se spomniš, globoka in čudovita je bila krat najina ljubezen?

"Samo eno si morda želiš ti . . . Ali bomo mi vsi, ki so jagode zorele povsod ob poti der smo hodili v mladosti, ki je dehtel španski bezeg ob in je bila v nas večna pomlad da bomo vendar enkrat prišlo novo belo pot, da bomo dobili ko, ki nas bo pripeljala v cvetoč vrt, kjer bo sijalo in in bo večna pomlad . . ."

Ali ste naročeni na dne "Prosveto"? Podpirajte svoj

Pišite še danes po CENIK SLOVENSkih KNJIG

KNJIGE v angleščini.

NE ZAMUDITE TE PRILIKE po izvanredni cen

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE: 22,000 RAZLAG in 1200 SLIK

Najnovejša svetovna ENCYKLOPEDIA, v katero more vasko kakorvorkoli polica najti ne lago vanko besede spadajoče v njegovo stroko

KNJIGA VSEBUJE 1834 STRANI IN JE OKUSNO V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPOLNEJŠE KNJIGO DOBITI ZA TAKO ZMERNO CENO

CENA SAMO \$2 (Poltnina plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO

216 West 18th Street, New York, N.Y.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in pristoje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveto stane za vse enako, za člana ali nečlane \$1.20 za eno letno naročnino. Ker pa član še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, so jim to pristoje k naročnini. Torej sedaj ni vroka, reči, da je list prodaj za člana SNPJ. List Prosveto je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00 Za Ciero in Chicago je \$7.50
 1 tednik in 4.00 1 tednik in 6.50
 2 tednika in 3.00 2 tednika in 11.00
 3 tednike in 2.40 3 tednike in 15.00
 4 tednike in 1.30 4 tednike in 17.00
 5 tednikov in 1.00 5 tednikov in 19.00

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plačilu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj zamenjati upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. — Ako tega ne storit, tedaj mora upravništvo snižati datum za to